

VADEMECUM VÝSKUMU VYUČOVANIA A UČENIA SA ŠPANIELČINY AKO CUDZIEHO JAZYKA

Mária Medveczká

Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta

Isabel Santos Gargallo, Susana Pastor Cesteros (ed.): *Metodología de la investigación en la enseñanza-aprendizaje del español como segunda lengua (L2) / lengua extranjera (LE)*, 2022, Arco/Libros, Madrid, 2022, 392 p. ISBN 978-84-71353-864-8.

Španielsky jazyk je aktuálne druhým najrozšírenejším jazykom na svete a ako cudzí jazyk sa ho učí vyše 24 miliónov žiakov¹. Napriek tomu je vedecký výskum vyučovania a učenia sa španielčiny ako cudzieho jazyka relatívne mladý a až doposiaľ sa jeho metodológii venovali len publikácie zamerané na vybrané aspekty tejto problematiky, chýbalo však dielo, ktoré by ju predstavilo komplexne. Túto medzeru zaplnila kolektívna monografia 23 akademikov pracujúcich na rôznych, predovšetkým španielskych univerzitách, *Metodología de la investigación en la enseñanza-aprendizaje del español como segunda lengua (L2) / lengua extranjera (LE)*, ktorú v roku 2022 vydalo prestížne španielske vydavateľstvo Arco /Libros. Zameranie knihy výrazne ovplyvňuje fakt, že vznikla v krajine, kde písanie bakalárskych a magisterských záverečných prác nemá dlhú tradíciu. Preto reaguje aj na potrebu metodologicky ukotviť veľké množstvo výskumov vedených študentmi, ktorí nedisponujú rozsiahlymi vedomosťami a skúsenosťami v tejto oblasti.

Editorky Isabel Santos Gargallo a Susana Pastor Cesteros usporiadali text do troch častí, ktoré prevedú čitateľa od návrhu výskumu (4 kapitoly) cez konkrétne výskumné metódy a nástroje (10 kapitol) až po spracovanie výsledkov výskumu a ich transfer (4 kapitoly). Každá kapitola okrem teoretického výkla-

¹ *El español en el mundo 2021. Anuario del Instituto Cervantes*. Instituto Cervantes : Madrid. ISBN 978-84-18210-17-4. s. 137

du obsahuje aj niekoľko konkrétnych príkladov výskumu súvisiaceho s témou kapitoly i bibliografiu diel, ktoré môžu čitateľovi poslúžiť na ďalšie prehĺbenie poznatkov v danej téme.

Vstupnou bránou monografie je kapitola autoriek S. Martín Leralta a A. Doquin de Saint Preux, ktoré v štruktúrovanej forme predkladajú základné typy metodologického uchopenia akéhokoľvek výskumu v oblasti vyučovania/ učenia sa španielčiny ako cudzieho jazyka, typy empirických štúdií i súčasné tendencie vo výskume tejto oblasti.

Nadväzne A. Blanco Canales približuje základné fázy výskumu, ale aj chyby, ktorých sa výskumníci často dopúšťajú. Pridáva aj stručný návod prípravy výskumného projektu, ktorý je potrebný v prípade realizácie projektu v rámci štúdia, pri práci veľkých výskumných tímov či pri žiadosti o finančnú podporu.

Prvou fázou výskumu je informačná príprava spočívajúca vo vyhľadaní a štúdiu bibliografie pre oboznámenie sa s aktuálnym stavom skúmania problematiky, ktorej sa chce výskumník venovať, a presné vymedzenie témy. Podrobnejšie a názorne sa jej venuje I. da Cunha Fanego, pričom upozorňuje aj na nástrahy preberania cudzích myšlienok vo forme plagiátu a pridáva i praktické rady, ako sa im vyhnúť.

Druhú fázu, ktorou sprevádza čitateľa vo 4. kapitole I. Mavrou, predstavuje návrh výskumu, ktorého základom je formulácia výskumných otázok, určenie spôsobu získavania údajov a ich analýzy. Tieto sú odlišné pri kvantitatívnom a pri kvalitatívnom výskume, ale v oboch prípadoch musia byť jasné, kompletne a koherentné.

Tretou fázou je samotný výskum, ktorého priebeh závisí od zvolenej metódy. Konkrétnejšie aspekty experimentálnych metód používaných v kvantitatívnej paradigme (výskumné otázky, hypotézy, premenné, reliabilita, validita) približujú M. Pérez Serrano a J. Andoni Duñabeitia. Nevyhýbajú sa však ani otázke spojennej so zvyšovaním tlaku v akademickom prostredí na uprednostňovanie kvantity pred kvalitou vo výskume a reakcie vedeckej komunity na tento trend vo forme otvorenej vedy.

Prvky vlastné pre kvalitatívny výskum, ktorý je v skúmaní vyučovania španielčiny ako cudzieho jazyka veľmi rozšírený, vo všeobecnosti popisuje I. García Parejo v 6. kapitole. Na ňu nadväzuje podrobná charakteristika viacerých konkrétnych metód, medzi nimi prípadovej štúdie od M. Ortiz Jiménez, analýzy didaktických materiálov od E. Martána Perisa, výskumu založeného na lingvistických korpusoch od M. Cruz Piñol a K. Buyse. Obzvlášť zaujímavou je 8. a 9. kapitola od autoriek O. Esteve Ruescas resp. A. Hernando Velázco, ktoré sa venujú výskumom uskutočňovaným buď v spolupráci výskumníka s vyučujúcim alebo samotným vyučujúcim a zameraným na štúdium procesov vyučovania a učenia sa v ich prirodzenom prostredí – v triede.

Závěrečná kapitola druhej časti knihy napísaná A. Rodríguezom-Lifantem podrobne rozberá rôzne aspekty etiky výskumu a etiky vo výskume pričom poukazuje aj na dilemy, ktorými musí výskumník často čeliť.

Jednotlivé kapitoly tretej časti kolektívnej monografie majú rôznych adresátov, nakoľko sa zameriavajú na praktické otázky spojené s písaním publikácií rôznych druhov počnúc bakalárskymi a diplomovými prácami (15. kapitola od M. M. Gelindo Merino) cez dizertačnú prácu (16. kapitola od J. de Santiago-Guervós a J. Fernández González) po vedecký článok (17. kapitola od A. Nomededu). Autori záverečnej kapitoly P. Villar-Hernández a S. Mengual-Andrés sa zamýšľajú nad možnými a efektívnymi spôsobmi šírenia vedeckých informácií v oblasti vyučovania/učenia sa španielčiny ako cudzieho jazyka, pričom sa nevyhýbajú ani súčasnému páľčivému problému spojenému so scientometriou.

Predkladaná kolektívna monografia prehľadným spôsobom sumarizuje základné poznatky týkajúce sa výskumu španielčiny ako cudzieho jazyka, pričom mnohé informácie sú všeobecne platné aj pre iné oblasti výskumu. Je výbornou pomôckou pre začínajúcich výskumníkov, medzi nimi i študentov všetkých stupňov štúdia, ale prínosnou je aj pre skúsených akademikov, ktorí v nej nájdu popis najnovších tendencií vo výskume vyučovania/učenia sa španielčiny ako cudzieho jazyka i argumenty, ktoré potvrdzujú ich neľahkú úlohu obstať v súčasnom systéme hodnotenia vedeckej práce na základe scientometrie založenej na vybraných databázach, ktoré nereflektujú publikačné tendencie v tejto oblasti.

PhDr. Mária Medveczká, PhD.
Ústav filologických štúdií
Katedra románskych jazykov a literatúr
Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Račianska 59
813 34 Bratislava
medveczka@fedu.uniba.sk